

Verwachte economische effecten van uitbreidingsplannen

Gé Backus, PV; Paul Bens, IKC

Vierentwintig varkenshouders hebben deelgenomen aan een onderzoek naar de effecten van voorgenomen uitbreidingsplannen. Gezinsuitgaven, betalingscapaciteit, ouderdom van de stallen en de uitbreidingsstrategie hebben een grote invloed op de bedrijfsresultaten. Vleesvarkensbedrijven die uitbreiden zijn gevoeliger voor veranderingen in mestafzetkosten dan bedrijven zonder uitbreidingsplannen. Echter hun bedrijfswaarde na 20 jaar was nog steeds hoger dan die van de bedrijven zonder expansieplannen.

Inleiding

Investeringsbeslissingen zijn belangrijk voor de continuïteit van individuele varkensbedrijven. Belangrijke motieven om te investeren zijn het moderniseren van het bedrijf, bedrijfsopvolging, bedrijfsuitbreiding, fiscale motieven en kostprijsverlaging.

Dit onderzoek was gericht op het bepalen van de verwachte economische gevolgen van expansiestrategieën voor vleesvarkensbedrijven. Hiervoor is gebruik gemaakt van het Investerings Simulatie Model (ISM). ISM is ontwikkeld om lange termijn plannen van vleesvarkenshouders door te kunnen rekenen.

Opzet van het onderzoek

Vierentwintig vleesvarkenshouders hebben deelgenomen aan het onderzoek. Hiervoor werden productie- en financiële gegevens per bedrijf ingevoerd in ISM. Van elk bedrijf werden de verwachte toekomstige resultaten bepaald over een periode van 20 jaar met behulp van het ISM. De resultaten werden bepaald op basis van de opgegeven bedrijfsgegevens én op basis van de opgegeven expansiestrategie (wil het bedrijf uitbreiden, zo ja, wanneer en met hoeveel plaatsen?).

Zes vleesvarkenshouders hadden recentelijk hun bedrijf al uitgebreid. Twaalf bedrijven hadden geen verdere expansieplannen. De twaalf bedrijven die wel expansieplannen hadden, wilden allemaal binnen de komende twee jaar uitbreiden, met uitzondering van één.

In dit onderzoek werden onder andere de vol-

gende kengetallen berekend: (1) gezinsinkomen per varkensplaats, (2) betalingscapaciteit en (3) relatieve bedrijfswaarde. De relatieve bedrijfswaarde is het bedrijfsvermogen gedeeld door het vermogen van het gemiddelde vleesvarkensbedrijf. De betalingscapaciteit voor het betalen van rente en aflossing over eventuele extra leningen wordt berekend met de volgende formule:

Betalingscapaciteit = gezinsinkomen (na belasting) - gezinsuitgaven + afschrijvingen - aflossingen

Resultaten

In tabel I zijn de simulatieresultaten weergegeven. Hiervoor zijn de 24 bedrijven onderverdeeld in bedrijven met en zonder expansieplannen. Op basis van de simulatieresultaten werden de bedrijven met expansieplannen verder onderverdeeld in bedrijven die gedurende de simulatieperiode daadwerkelijk uitbreiding realiseerden en bedrijven die dat niet konden realiseren.

Aan het begin van de simulatieperiode hadden de twaalf bedrijven met expansieplannen een lage relatieve bedrijfswaarde, een nagenoeg gelijk inkomen per plaats, een relatief grote schuld, een lagere betalingscapaciteit en relatief moderne stallen.

Het schuldniveau van de zes bedrijven die niet konden uitbreiden was erg hoog, in vergelijking tot het totale vermogen. Ook het inkomen per plaats was relatief laag. Dit resulteert in een lage betalingscapaciteit zodat deze bedrijven nauwelijks tot niet in staat zijn uit te breiden.

De gemiddelde toename van de relatieve bedrijfswaarde over de gehele simulatieperiode ►

voor de 24 deelnemende bedrijven was gelijk aan 30%. Opgemerkt moet worden dat deze groep niet representatief is voor alle vleesvarkensbedrijven. Het berekende inkomen per plaats was gelijk aan 61 gulden, vergeleken met 40 gulden per plaats voor het gemiddelde vleesvarkensbedrijf. Het zijn dus de betere bedrijven. Aan het eind van de simulatieperiode had de groep bedrijven, die wel wilden maar niet konden uitbreiden, een lage relatieve bedrijfswaarde, een veel lager inkomen per plaats, een lagere betalingscapaciteit en relatief oude stallen. Bedrijven die hun uitbreidingsplannen realiseerden hadden een relatief hoge betalingscapaciteit. Ook de toename in relatieve bedrijfswaarde over de gehele simulatieperiode was het grootst (gemiddeld 94%) bij deze bedrijven. Uitbreiden is voor deze groep bedrijven een aantrekkelijke strategie.

Scenarioberekeningen

Het is niet mogelijk de toekomst te voorspellen. Om toch zicht te krijgen op deze onzekerheid zijn extra berekeningen nodig.

In de basisberekeningen werden mestafzetkosten van 15 gulden per m³ verondersteld. De simulatieberekeningen zijn vervolgens herhaald, uitgaande van mestafzetkosten die gemiddeld 20 gulden hoger waren dan bij de basisberekeningen het geval is. De resultaten van deze berekeningen gaven aan dat 20 gulden hogere mestafzetkosten vooral een negatieve invloed hadden op de bedrijven die uitbreidden. De optimale strategie wijzigt er echter niet door. De relatieve bedrijfswaarde aan het eind van de simulatieperiode was voor deze bedrijven nog steeds hoger dan die van de bedrijven zonder expansieplannen. Uitbreiden blijft dus economisch gezien aantrekkelijk voor deze bedrijven, ook bij 20 gulden hogere mestafzetkosten. ■

Tabel I: Simulatie resultaten voor bedrijven met en zonder expansieplannen.

Simulatieresultaten	Bedrijven zonder expansieplannen	Bedrijven met expansieplannen (12) gerealiseerd (6)	Bedrijven met expansieplannen (12) niet gerealiseerd (6)	Bedrijven met expansieplannen (12) totaal
Simulatieresultaten				
Gemiddelde waarden				
Startwaarde				
Aantal varkensplaatsen	1.130	1.198	1.021	1.109
Geplande uitbreiding	0	776	383	580
Simulatieresultaten in jaar 0				
Relatieve bedrijfswaarde	0,826	0,703	0,731	
Inkomen per plaats (gld)	62,-	65,-	53,-	59,-
Langlopende schuld (gld)	359.511,-	536.682,-	540.337,-	538.509,-
Resterende schuldtermijnen	144	203	188	195
Betalingscapaciteit (gld)	4.772,-	4.943,-	2.350,-	3.647,-
Simulatieresultaten in jaar 20				
Relatieve bedrijfswaarde	1,072	1,475	0,437	0,956
Inkomen per plaats (gld)	244,-	212,-	143,-	177,-
Langlopende schuld (gld)	32.575,-		116.150,-	58.075,-
Resterende schuldtermijnen	28		30	16
Betalingscapaciteit (gld)	16.655,-	32.568,-	8.918,-	20.743,-
Gerealiseerde expansie (in plaatsen)	0	795	0	398
Toename relatieve waarde (%)	30	94	-39	31